

Олексин М. О.<https://orcid.org/0000-0001-7759-0362>

Харківський національний університет внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА РЕСУРСНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ З РІЗНИМ БОЙОВИМ ДОСВІДОМ

Стаття присвячена проблемі психологічної ресурсності правників поліції, що мають різний бойовий досвід, та її взаємозв'язкам з особливостями прийняття рішень. Психологічну ресурсність у контексті професійної діяльності поліцейських розглянуто як інтегральну характеристику, що забезпечує швидке відновлення після стресу, протидію емоційному вигоранню та здатність виконувати службові завдання в екстремальних ситуаціях, які часто вимагають швидкого і адекватного прийняття рішень надзвичайно високого рівня відповідальності. Результати проведеного дослідження показали, що в обох групах працівників поліції психологічна ресурсність виступає значущим чинником формування адаптивного стилю прийняття рішень: більшість її складових позитивно пов'язані зі стилем «Пильність» та зворотно – з дезадаптивними стилями «Уникання» і «Прокрастинація». Це свідчить про універсальну роль ресурсних характеристик у забезпеченні зваженості, усвідомлення та відповідальності під час ухвалення рішень незалежно від наявності бойового досвіду. Встановлено, що у групі поліцейських, що мають бойовий досвід, зв'язки є більш системними та потужними, з виразним зворотним впливом на гіперпильність. Високі ресурси дозволяють зберігати раціональну пильність без переходу до тривожно-захисних станів, що є ознакою зрілої професійної адаптації, коли бойовий досвід трансформується у стійкість. У групі без бойового досвіду ресурсність має компенсаторний характер: підвищує організованість та відповідальність, але меншою мірою долає надмірне напруження; зв'язки з «Гіперпильністю» є вибірковими, що відображає менший досвід екстремального самоконтролю. Таким чином, бойовий досвід у поєднанні з ресурсністю формують інтегрований стиль прийняття рішень із регуляцією тривоги; у працівників без бойового досвіду ресурси забезпечують базову адаптивність. Отримані емпіричні результати можуть бути використані для формування специфікованої психологічної підготовки працівників поліції до виконання службових задач в екстремальних умовах воєнного часу.

Ключові слова: психологічна ресурсність, працівники поліції, бойовий досвід, особливості прийняття рішень, життєстійкість, стреси, адаптивність, відповідальність.

Постановка проблеми. Психологічна ресурсність для поліцейських на війні – це здатність ефективно використовувати внутрішні (психологічні, особистісні) та зовнішні (соціальні, організаційні) ресурси для збереження психічного здоров'я, професійної ефективності та стресостійкості в умовах бойових дій. Це комплексний інструмент, який забезпечує швидке відновлення після стресу, протидію емоційному вигоранню та здатність виконувати службові завдання в екстремальних ситуаціях, які часто вимагають швидкого і адекватного прийняття рішень надзвичайно високого рівня відповідальності. Особливості прийняття рішень поліцейськими полягають у необхідності діяти в межах закону (верховенство права), часто в умовах дефіциту часу, високого

ризиком, стресу та неповної інформації. Ключовими чинниками тут виступають законність, повага до прав людини, оперативність, відповідальність за застосування примусу та необхідність професійної оцінки наявної інформації.

Екстремальні умови війни приводять до того, що рішення часто приймаються миттєво, під тиском часу, стресу, загрози життю або небезпеки для здоров'я. Захищаючи країну, працівники поліції використовують фізичну силу, спецзасоби, вогнепальну зброю. Поліцейське рішення – це поєднання правової обґрунтованості, швидкого аналізу ситуації та високої особистої відповідальності за наслідки. Ціною оперативного рішення в умовах воєнного стану можуть стати людські життя. Тому проблема взаємозв'язку психологічної

ресурсності працівників поліції, що забезпечує їх психологічну стійкість та здатність справлятися зі стресом, з особливостями прийняття рішень набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Воєнні події в Україні актуалізували питання психологічних ресурсів особистості. Цьому феномену присвятили свої роботи низка сучасних науковців: О. Штепа, С. Бойчук, О. Поліщук, Г. Павленко, С. Кузікова, Г. Іваннікова, Н. Каргіна, І. Ващенко, Б. Іваненко та інші. О. Штепа психологічні ресурси особистості розглядає як індивідуальні екзистенційні можливості людини, що виявляються в її прагненні до самовизначення [5]. С. Хобфол з колегами розуміють психологічні ресурси особистості як внутрішні сили, навички, риси характеру та потенціал, що допомагають зберігати психологічне здоров'я, впевненість, адаптуватися до криз, долати стрес та досягати цілей, включаючи впевненість у собі, саморозкриття, прийняття, сенси та внутрішні опори (наприклад, спогади, цінності) [6]. С. С. Бойчук аналізує зміст феномену ресурсності та різних їх виявів у складних професійних ситуаціях поліцейських спецпризначенців [1]. Автор трактує ресурсність як певний «запас міцності», що дозволяє почуватися наповненим та підтримувати ефективність [1]. В іншій роботі С. С. Бойчук досліджує особливості взаємодії психологічної ресурсності та життєздатності особистості у працівників поліцейських підрозділів особливого призначення [2]. Автор інтерпретує психологічні ресурси як ініціативність, відповідальність, прагнення до сенсу, тобто внутрішні сили, які необхідні особистості для конструктивного подолання професійних стресів [2].

На значущість здатності до прийняття вірних рішень у поліцейській діяльності звертає увагу R. F. Vodde [7]. І. Клименко, досліджуючи взаємозв'язки факторів прийняття рішень з життєстійкістю поліцейських, зазначає, що у ситуаціях прийняття складних рішень завжди існує велика кількість невизначених факторів, яка створює значну психологічну напругу і збільшує рівень стресу [4]. У наявній науковій літературі недостатньо представлені роботи, які б окреслювали функціонування психологічної ресурсності в контексті особливостей факторів прийняття рішень, тим більш у ракурсі професійного функціонування працівників поліції з різним бойовим досвідом.

Постановка завдання. Зважаючи на те, що бойовий досвід може суттєво впливати на психіку та фізичний стан правоохоронців, зумовлюючи високий рівень стресу, ризик виникнення

ПТСР (тривожність, агресія, депресія) та схильність до певної соціальної ізоляції, з іншого боку – формуючі адаптивні механізми та стійкість, метою нашого дослідження стало виявлення специфіки взаємозв'язків між складовими психологічної ресурсності працівників поліції з різним бойовим досвідом з особливостями прийняття ними рішень.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні взяли участь дві групи працівників поліції, загальною кількістю 107 осіб, серед яких: 57 працівників поліції, що брали участь в бойових діях (перша група) і 62 працівники поліції без бойового досвіду (друга група).

В роботі використано **емпіричні методи дослідження**: опитувальник Психологічної ресурсності особистості (О. С. Штепа) [5] та Мельбурнський опитувальник прийняття рішень (скор. МОПР, англ. Melbourne decision making questionnaire, скор. MDMQ), що являє собою особистісний опитувальник, спрямований на діагностику індивідуального стилю прийняття рішень. Опитувальник є результатом апробації більш загального опитувальника Фліндерса (Flinders 'DecisionMakingQuestionnaire, DMQ). [3].

У якості методу математичної статистики використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена.

Результати дослідження взаємозв'язків складових психологічної ресурсності особистості з особливостями прийняття рішень у поліцейських з різним бойовим досвідом представлено в таблицях 1 та 2.

Як слідує з результатів, представлених у таблиці 1, в групі поліцейських, що мають бойовий досвід, було встановлено прямий значущий взаємозв'язок між шкалою «Впевненість у собі» та «Пильність» ($r=0,359^{**}$, $p\leq 0,01$), а також зворотній значущий взаємозв'язок з «Униканням» ($r=-0,376^{**}$, $p\leq 0,01$) та «Прокрастинацією» ($r=-0,280^*$, $p\leq 0,05$).

Таким чином, у цій групі зі зростанням впевненості у своїй поведінці, рішучості та внутрішньої переконливості більш вираженою буде пильність та увага до деталей у прийнятті рішень, а меншою – схильність уникати відповідальності чи відкладати важливі службові рішення. Це свідчить про те, що впевнені поліцейські з бойовим досвідом здатні зберігати високий рівень пильності без паралізуючого впливу уникнення.

Показник «Допомога іншим» демонструє позитивний значущий взаємозв'язок зі стилем «Пильність» ($r=0,285$; $p\leq 0,05$), що свідчить про те, що орієнтація на підтримку та взаємодію з оточенням сприяє більш відповідальному,

зважає на підход до аналізу проблемних ситуацій і прийняття рішень.

Значущі кореляції отримано і за шкалою «Успіх»: вона позитивно пов'язана з «Пильністю» ($r=0,390$; $p \leq 0,01$) та має зворотні значущі зв'язки з «Униканням» ($r=-0,417$; $p \leq 0,01$) і «Прокрастинацією» ($r=-0,306$; $p \leq 0,05$). Це вказує на те, що орієнтація на досягнення результату, цілеспрямованість і мотивація до успіху знижують

схильність до пасивного або відкладеного прийняття рішень у складних умовах.

Також виявлено значущий зворотний взаємозв'язок між шкалою «Любов» та стилями «Уникання» ($r=-0,316$; $p \leq 0,05$) і «Гіперпильність» ($r=-0,389$; $p \leq 0,01$). Це свідчить, що здатність до емоційної близькості, прийняття та підтримки інших знижує надмірну тривожність і дезадаптивні реакції під час ухвалення рішень.

Таблиця 1

Взаємозв'язки складових психологічної ресурсності з особливостями прийняття рішень у поліцейських, що мають бойовий досвід

Шкали	Пильність	Уникання	Прокрастинація	Гіперпильність
Впевненість у собі	0,359**	-0,376**	-0,280*	-0,201
Доброта до людей	0,150	-0,122	-0,104	-0,202
Допомога іншим	0,285*	-0,183	-0,147	-0,220
Успіх	0,390**	-0,417**	-0,306*	-0,184
Любов	0,228	-0,316*	-0,150	-0,389**
Творчість	0,362**	-0,203	-0,355**	-0,158
Віра у добро	0,230	-0,221	-0,106	-0,220
Прагнення до мудрості	0,422**	-0,303*	-0,314*	-0,453**
Робота над собою	0,404**	-0,332*	-0,387**	-0,225
Самореалізація у професії	0,416**	-0,420**	-0,329*	-0,254
Відповідальність	0,402**	-0,366**	-0,128	0,185
Знання власних психологічних ресурсів	0,373**	-0,392**	-0,275*	-0,306*
Вміння оновлювати власні ресурси	0,297*	-0,278*	-0,413**	-0,322*
Вміння використовувати власні ресурси	0,404**	-0,400**	-0,295*	-0,283*

Примітка: * – рівень значущості $\leq 0,05$; ** – рівень значущості $\leq 0,01$.

Таблиця 2

Взаємозв'язки складових психологічної ресурсності з особливостями прийняття рішень у поліцейських, що не мають бойового досвіду

Шкали	Пильність	Уникання	Прокрастинація	Гіперпильність
Впевненість у собі	0,281*	-0,329**	-0,264*	-0,158
Доброта до людей	0,339**	-0,157	-0,102	-0,361**
Допомога іншим	0,237*	-0,101	-0,187	-0,274*
Успіх	0,268*	-0,357**	-0,338**	-0,123
Любов	0,341**	-0,206	-0,120	-0,355**
Творчість	0,154	-0,182	-0,287*	-0,221
Віра у добро	0,310*	-0,213	-0,141	-0,334**
Прагнення до мудрості	0,356**	-0,275*	-0,196	-0,291*
Робота над собою	0,382**	-0,303*	-0,367**	-0,220
Самореалізація у професії	0,364**	-0,292*	-0,278*	-0,215
Відповідальність	0,405**	-0,281*	-0,155	0,143
Знання власних психологічних ресурсів	0,342**	-0,266*	-0,202	-0,187
Вміння оновлювати власні ресурси	0,232	-0,195	-0,294*	-0,151
Вміння використовувати власні ресурси	0,330**	-0,311*	-0,215	-0,197

Примітка: * – рівень значущості $\leq 0,05$; ** – рівень значущості $\leq 0,01$.

Показник «Творчість» має значущий прямий взаємозв'язок зі стилем «Пильність» ($r=0,362$; $p\leq 0,01$) та зворотний – з «Прокрастинацією» ($r=-0,355$; $p\leq 0,01$). Таким чином, здатність до нестандартного мислення, гнучкості та пошуку альтернативних рішень сприяє активному аналізу ситуації та зменшує схильність до відкладання прийняття рішень.

Встановлено значущі зворотні взаємозв'язки між шкалою «Прагнення до мудрості» та такими особливостями прийняття рішень як «Прокрастинація» ($r=-0,314^*$, $p\leq 0,05$), «Уникання» ($r=-0,303^*$, $p\leq 0,05$) та сильний зворотній зв'язок з «Гіперпильністю» ($r=-0,453^{**}$, $p\leq 0,01$).

Тобто зі зростанням здатності застосовувати життєвий досвід та прагнення до істини у поліцейських з бойовим досвідом набуває меншої вираженості відкладання рішень, уникнення відповідальності та надмірної гіперконтрольованості, що дозволяє приймати зважені, оптимальні рішення без надмірного напруження.

Аналогічна тенденція простежується і за шкалами «Робота над собою» та «Самореалізація у професії», які мають позитивні значущі взаємозв'язки з «Пильністю» ($r=0,404$; $p\leq 0,01$ та $r=0,416$; $p\leq 0,01$ відповідно) та зворотні – з «Униканням» і «Прокрастинацією». Це вказує на те, що орієнтація на саморозвиток і професійне зростання знижує дезадаптивні стратегії прийняття рішень.

Встановлено значущий прямий взаємозв'язок між шкалою «Відповідальність» та «Пильністю» ($r=0,402$; $p\leq 0,01$) і зворотний – з «Униканням» ($r=-0,366$; $p\leq 0,01$), що свідчить про зростання усвідомленості, готовності брати на себе відповідальність за наслідки рішень.

У досліджуваних встановлено значущий прямий взаємозв'язок між шкалою «Знання власних психологічних ресурсів» та «Пильністю» ($r=0,373^{**}$, $p\leq 0,01$), зворотні значущі взаємозв'язки з «Униканням» ($r=-0,392^{**}$, $p\leq 0,01$), «Прокрастинацією» ($r=-0,275^*$, $p\leq 0,05$) та «Гіперпильністю» ($r=-0,306^*$, $p\leq 0,05$). Показник «Вміння оновлювати власні ресурси» виявляє значущий позитивний взаємозв'язок з «Пильністю» ($r=0,297$; $p\leq 0,05$) та зворотні значущі взаємозв'язки з «Униканням» ($r=-0,278$; $p\leq 0,05$), «Прокрастинацією» ($r=-0,413$; $p\leq 0,01$) і «Гіперпильністю» ($r=-0,322$; $p\leq 0,05$). Шкала «Вміння використовувати власні ресурси» має значущий позитивний взаємозв'язок з «Пильністю» ($r=0,404$; $p\leq 0,01$) та зворотні значущі взаємозв'язки з «Униканням» ($r=-0,400$; $p\leq 0,01$),

«Прокрастинацією» ($r=-0,295$; $p\leq 0,05$) і «Гіперпильністю» ($r=-0,283$; $p\leq 0,05$). Це вказує на те, що усвідомлення та ефективне використання власних ресурсів сприяє більш зваженому, адаптивному стилю прийняття рішень.

Між шкалою «Доброта до людей» та всіма стилями прийняття рішень не було встановлено значущого взаємозв'язку, що вказує на чітку диференціацію між особистісними морально-етичними якостями та професійно зумовленими механізмами реагування в екстремальних умовах. Це свідчить про те, що у комбатантів процеси прийняття рішень у професійній сфері проходять крізь призму бойового досвіду та протоколів безпеки, залишаючись автономними від рівня їхньої індивідуальної емпатії. Таким чином, особистісна доброзичливість не впливає на тактичну ефективність і не заважає правоохоронцю діяти рішуче, коли того вимагає ситуація.»

Не було також встановлено значущих взаємозв'язків між шкалою «Віра у добро» та всіма стилями прийняття рішень, що вказує на високий ступінь прагматизації когнітивної сфери комбатантів. Бойовий досвід формує здатність приймати рішення, спираючись на реальні факти та оцінку загроз, а не на суб'єктивні очікування позитивного результату чи ідеалізовані уявлення про соціум.»

Отже, у поліцейських із бойовим досвідом сформована стійка ресурсно-орієнтована модель прийняття рішень, де раціональність і швидкість забезпечуються високою самореалізацією та відповідальністю, а емоційна стійкість – чітким розмежуванням професійних алгоритмів і особистісних етичних переконань.

За результатами кореляційного аналізу у групі поліцейських, що не мають бойового досвіду, встановлено що, показник «Впевненість у собі» має прямий значущий взаємозв'язок зі стилем прийняття рішень «Пильність» ($r=0,281$; $p\leq 0,05$) та зворотні значущі зв'язки з «Униканням» ($r=-0,329$; $p\leq 0,01$) і «Прокрастинацією» ($r=-0,264$; $p\leq 0,05$). Це свідчить про те, що зростання впевненості у власних можливостях супроводжується більш зваженим аналізом ситуації та зниженням тенденції до відкладання або уникнення прийняття рішень.

У цій групі встановлено значущий прямий взаємозв'язок між показником «Доброта до людей» та «Пильністю» ($r=0,339$; $p\leq 0,01$) і зворотний значущий взаємозв'язок із «Гіперпильністю» ($r=-0,361$; $p\leq 0,01$). Тобто орієнтація на доброзичливе ставлення до інших сприяє

раціональному стилю прийняття рішень та знижує надмірну тривожну настороженість.

Показник «Допомога іншим» також позитивно пов'язаний із «Пильністю» ($r=0,237$; $p \leq 0,05$) та має зворотний значущий взаємозв'язок з «Гіперпильністю» ($r=-0,274$; $p \leq 0,05$), що свідчить про переважання конструктивного, соціально орієнтованого стилю ухвалення рішень.

Показник «Творчість» має значущий зворотний взаємозв'язок зі стилем прийняття рішень «Прокрастинація» ($r=-0,287$; $p \leq 0,05$), що свідчить про зниження схильності до відкладання прийняття рішень у осіб з вищою здатністю до нестандартного мислення та пошуку альтернативних рішень.

Показник «Любов» має значущий позитивний взаємозв'язок зі стилем прийняття рішень «Пильність» ($r=0,341$; $p \leq 0,01$) та зворотний значущий взаємозв'язок із «Гіперпильністю» ($r=-0,355$; $p \leq 0,01$). Показник «Віра у добро» також позитивно корелює з «Пильністю» ($r=0,310$; $p \leq 0,05$) і водночас має зворотний значущий взаємозв'язок із «Гіперпильністю» ($r=-0,334$; $p \leq 0,01$). Шкала «Прагнення до мудрості» виявляє значущий позитивний взаємозв'язок зі стилем «Пильність» ($r=0,356$; $p \leq 0,01$) та зворотні значущі зв'язки з «Униканням» ($r=-0,275$; $p \leq 0,05$) і «Гіперпильністю» ($r=-0,291$; $p \leq 0,05$). Таким чином, зазначені компоненти психологічної ресурсності пов'язані з переважанням зваженого, раціонального стилю прийняття рішень і зниженням тривожних та захисних форм реагування.

Встановлено, що показник «Успіх» має значущі позитивні кореляції з «Пильністю» ($r=0,268$; $p \leq 0,05$) та зворотні – з «Униканням» ($r=-0,357$; $p \leq 0,01$) і «Прокрастинацією» ($r=-0,338$; $p \leq 0,01$). Це означає, що орієнтація на досягнення результату знижує схильність до відкладання рішень і пасивних стратегій реагування.

Було встановлено прямий значущий взаємозв'язок між шкалою «Робота над собою» та «Пильністю» ($r=0,382^{**}$, $p \leq 0,01$), а також зворотній значущий взаємозв'язок з «Униканням» ($r=-0,303^*$, $p \leq 0,05$) та «Прокрастинацією» ($r=-0,367^{**}$, $p \leq 0,01$).

Таким чином, у цій групі зі зростанням само-рефлексії, мотивації до особистісного розвитку та роботи над власними якостями більш вираженою буде раціональна пильність при прийнятті рішень, а меншою – схильність уникати відповідальності чи відкладати службові завдання. Це свідчить про те, що цивільні поліцейські з високою саморозвиваючою орієнтацією здатні підтримувати оптимальний рівень уваги без паралізуючого впливу уникнення.

Показник «Самореалізація у професії» має значущий позитивний взаємозв'язок зі стилем прийняття рішень «Пильність» ($r=0,364$; $p \leq 0,01$) та зворотні значущі взаємозв'язки з «Униканням» ($r=-0,292$; $p \leq 0,05$) і «Прокрастинацією» ($r=-0,278$; $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що відчуття професійної реалізованості супроводжується більш усвідомленим і відповідальним прийняттям рішень та зниженням тенденції до пасивного відкладання дій.

Показник «Відповідальність» має виражений позитивний значущий взаємозв'язок зі стилем «Пильність» ($r=0,405$; $p \leq 0,01$) та зворотний значущий взаємозв'язок із «Униканням» ($r=-0,281$; $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що готовність брати на себе відповідальність за власні рішення і дії пов'язана з більш усвідомленим, раціональним стилем прийняття рішень та зниженням дезадаптивних форм реагування.

Шкала «Знання власних психологічних ресурсів» демонструє значущий прямий взаємозв'язок із «Пильністю» ($r=0,342$; $p \leq 0,01$) та зворотний значущий взаємозв'язок з «Униканням» ($r=-0,266$; $p \leq 0,05$). Це вказує на те, що усвідомлення власних ресурсів сприяє раціональному аналізу ситуації та зменшенню схильності ухилятися від прийняття рішень.

Шкала «Вміння оновлювати власні ресурси» виявляє значущий зворотний взаємозв'язок із «Прокрастинацією» ($r=-0,294$; $p \leq 0,05$), що вказує на те, що здатність до відновлення психологічних ресурсів зменшує тенденцію до пасивного уникання або відкладання прийняття рішень.

Показник «Вміння використовувати власні ресурси» має значущий позитивний взаємозв'язок із «Пильністю» ($r=0,330$; $p \leq 0,01$) та зворотний значущий взаємозв'язок з «Униканням» ($r=-0,311$; $p \leq 0,05$). Це свідчить, що ефективне застосування наявних ресурсів пов'язане з активним, зваженим стилем прийняття рішень і зниженням дезадаптивних форм реагування.

Отримані результати кореляційного аналізу свідчать про те, що у поліцейських, які не мають бойового досвіду, модель прийняття рішень базується на гармонійному поєднанні професійної відповідальності та соціально-етичних цінностей. Психологічна ресурсність у цій групі забезпечує «м'яку» регуляцію: вона підтримує високий рівень уваги через внутрішній спокій, віру в успіх та емоційну близькість до соціуму, що робить процес вибору зваженим і вільним від тривожної реактивності.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що в обох

групах працівників поліції психологічна ресурсність виступає значущим чинником формування адаптивного стилю прийняття рішень: більшість її складових позитивно пов'язані зі стилем «Пильність» та зворотно – з дезадаптивними стилями «Уникання» і «Прокрастинація». Це свідчить про універсальну роль ресурсних характеристик у забезпеченні зваженості, усвідомлення та відповідальності під час ухвалення рішень незалежно від наявності бойового досвіду.

Встановлено, що у групі поліцейських, що мають бойовий досвід, зв'язки є більш системними та потужними, з виразним зворотним впливом на гіперпильність. Високі ресурси дозволяють зберігати раціональну пильність без переходу до тривожно-захисних станів, що є ознакою

зрілої професійної адаптації, коли бойовий досвід трансформується у стійкість.

У групі без бойового досвіду ресурсність має компенсаторний характер: підвищує організованість та відповідальність, але меншою мірою долає надмірне напруження. Зв'язки з «Гіперпильністю» вибіркові, що відображає менший досвід екстремального самоконтролю.

Таким чином, бойовий досвід у поєднанні з ресурсністю формує інтегрований стиль прийняття рішень із регуляцією тривоги; у працівників без бойового досвіду ресурси забезпечують базову адаптивність. Отримані емпіричні результати можуть бути використані для формування специфікованої психологічної підготовки працівників поліції до виконання службових задач в екстремальних умовах воєнного часу.

Список літератури:

1. Бойчук С. С. Особливості взаємодії психологічної ресурсності та життєздатності особистості у поліцейських – спецпризначенців. *American Journal of Fundamental, Applied & Experimental Research*. 2021. № 20 (1). С. 4–13. ISSN 2474-9397, ISSN-L 2474-9400. URL: <https://dSPACE.univd.edu.ua/handle/123456789/18686>
2. Бойчук С. С. Специфіка психологічної ресурсності у поліцейських-спецпризначенців. *Габітус*. 2021. № 27. С. 173–177. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.27.30>
3. Євдокімова, О. О., Кобилко Н. А. Психодіагностичні матеріали в допомогу психологу поліції : метод. посіб. : Ч. 1. Харків : Факт, 2023. 136 с. ISBN 978-617-8072-90-2. URL: <https://dSPACE.univd.edu.ua/handle/123456789/18539>
4. Клименко І. В. Взаємозв'язки факторів прийняття рішень та життєстійкості у курсантів – майбутніх правоохоронців. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. 2017. Т. VI: Психологія обдарованості. Вип. 13. С. 57–66. URL: <http://appspsychology.org.ua/data/jrn/v6/i13/8.pdf>
5. Штепа О.С. Психологічна ресурсність у структурі суб'єктності особистості. *Проблеми сучасної психології*, 2019. 27, 661–675. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2015-27.%25p>
6. Hobfoll Stevan E., Stevens Natalie R., Zalta Alyson K. Expanding the Science of Resilience: Conserving Resources in the Aid of Adaptation, *Psychological Inquiry: An International Journal for the Advancement of Psychological Theory*, 2015 26:2, 174–180. URL: <http://dx.doi.org/10.1080/1047840X.2015.1002377>
7. Vodde R. F. *Andragogical instruction for effective police training* / R. F. Vodde. Amherst, NY : Cambria, 2009. 468p. URL: <https://books.google.com.jm/books?id=hsBHAokYjgIC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>

Oleksyn M. O. PSYCHOLOGICAL RESOURCES AND DECISION-MAKING FEATURES IN POLICE OFFICERS WITH DIFFERENT COMBAT EXPERIENCE

The article is devoted to the problem of psychological resourcefulness of police officers with different combat experience and its interconnection with the peculiarities of decision-making. Psychological resourcefulness in the context of professional police activity is considered as an integral characteristic that ensures rapid recovery from stress, counteracts emotional burnout, and enables the performance of official duties in extreme situations, which often require quick and adequate decision-making with an extremely high level of responsibility. The results of the study showed that in both groups of police officers, psychological resourcefulness is a significant factor in the formation of an adaptive decision-making style: most of its components are positively associated with the "Alertness" style and, conversely, with the maladaptive styles of 'Avoidance' and "Procrastination." This indicates the universal role of resource characteristics in ensuring balance, awareness, and responsibility in decision-making, regardless of combat experience. It has been established that in the group of police officers with combat experience, the connections are more systematic and powerful, with a pronounced reverse effect on hypervigilance. High resources allow maintaining rational vigilance without transitioning to anxious-defensive states, which is a sign of mature professional

adaptation, when combat experience is transformed into resilience. In the group without combat experience, resourcefulness is compensatory in nature: it increases organization and responsibility, but to a lesser extent overcomes excessive tension; connections with “Hypervigilance” are selective, reflecting less experience of extreme self-control. Thus, combat experience combined with resourcefulness forms an integrated style of decision-making with anxiety regulation; in employees without combat experience, resources provide basic adaptability. The empirical results obtained can be used to develop specific psychological training for police officers to perform their duties in extreme wartime conditions.

Key words: *psychological resourcefulness, police officers, combat experience, decision-making characteristics, resilience, stress, adaptability, responsibility.*

Дата першого надходження статті до видання: 18.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026